

A1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Tam prope a muris habemus hostem! Itaque cavete periculum, tutamini patriam. Opibus urbis nolite confidere. Fiduciam, quae nimia vobis est, deponite. Neminem credideritis patriae consulturum esse, nisi vos ipsi patriae consulueritis. Mementote rem publicam in extremo discrimine quondam fuisse!

Bello Latino T. Manlius consul nobili genere natus exercitui Romanorum praefuit. Is cum aliquando castris abiret, edixit ut omnes pugna abstinerent.

Tum interrogavit filiam, utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva. Cum illa respondisset «ego, pater, cana esse malo», mendacium illi pater obiecit: «Non dubito quin calva esse nolis. Quid ergo non times ne istae te calvam faciant?».

Μονάδες 40

Παρατηρήσεις

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις και φράσεις:

prope	:	τον υπερθετικό βαθμό
opibus	:	την ονομαστική πληθυντικού αριθμού
nimia	:	τον αντίστοιχο τύπο στο συγκριτικό βαθμό
neminem	:	τη γενική ενικού αριθμού
ipsi	:	τη δοτική ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος
extremo	:	τον αντίστοιχο τύπο στο θετικό βαθμό
discrimine	:	την αιτιατική πληθυντικού αριθμού
nobili genere	:	την ονομαστική πληθυντικού αριθμού
exercitui	:	την αφαιρετική πληθυντικού αριθμού
omnes	:	την αφαιρετική ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος
illa	:	την ονομαστική ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
pater	:	τη γενική πληθυντικού αριθμού
istae	:	τη γενική πληθυντικού αριθμού στο ίδιο γένος
te	:	τη δοτική πληθυντικού αριθμού στο γ' πρόσωπο.

Μονάδες 15

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

habemus	:	το γ' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής μέλλοντα στην ίδια φωνή
cavete	:	το σουπίνο και στους δύο τύπους
tutamini	:	τις μετοχές όλων των χρόνων στην αιτιατική ενικού του αρσενικού γένους
nolite	:	το β' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού
deponite	:	το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής παρακειμένου στην ίδια φωνή
natus	:	το απαρέμφατο του ενεστώτα
abiret	:	το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής μέλλοντα
edixit	:	το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
abstinerent	:	το γ' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
mallet	:	το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα
obiecit	:	το β' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού στην άλλη φωνή
faciant	:	τον αντίστοιχο τύπο στην άλλη φωνή.

Μονάδες 15

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω τύπων:

opibus, vobis, neminem, patriae (το 1ο του κειμένου), **fuisse, bello, genere, aliquot, cana** (το δεύτερο του κειμένου), **illi, te**.

Μονάδες 11

Γ1β. «**Itaque cavete periculum**»: να επαναδιατυπώσετε την πρόταση, ώστε να εκφράζεται απαγόρευση και με τους δύο τρόπους.

Μονάδες 4

- Γ2α.** «**quin calva esse nolis**»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδα 1), να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1) και να δικαιολογήσετε την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδα 1). **Μονάδες 4**
- Γ2β.** Να μετατρέψετε:
- τη μετοχή στη φράση «**T. Manlius consul natus...**» σε ισοδύναμη δευτερεύουσα πρόταση (μονάδες 2).
 - τη δευτερεύουσα πρόταση «**Is cum aliquando castris abiret**» σε μετοχή (μονάδες 2). **Μονάδες 4**
- Γ2γ.** «**Tum interrogavit filiam, utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva**»: να μετατρέψετε την πλάγια ερωτηματική πρόταση της περιόδου σε ευθεία ερώτηση με όλους τους δυνατούς τρόπους ως προς την εισαγωγή. **Μονάδες 7**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Η μετάφραση δεν δίδεται για λόγους οικονομίας χώρου.

B1. proxime
opes
magis nimia
nullius
ipsi
extero
discrimina
nobilis genera
exercitibus
omni
illud
patrum
istarum
sibi

B2. habento
cautum-cautu
tutantem (ενεστώτας) – tutaturum (μέλλοντας) – tutatum (παρακείμενος)
nolles
deposuerit
nasci
abibunt
edic
abstineant
mavultis
obiceris/-re
fiant

Γ1α. **opibus** : αφαιρετική οργάνική του μέσου στο confidere
vobis : δοτική προσωπική κτητική στο est
neminem : υποκείμενο στο consulturum esse (ετεροπροσωπία)
patriae : δοτική προσωπική χαριστική στο consulturum esse
fuisse : αντικείμενο στο mementote, ειδικό απαρέμφατο
bello : αφαιρετική του χρόνου στο praefuit
genere : αφαιρετική της καταγωγής στο natus
aliquot : ονοματικός ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο annos
cana : κατηγορούμενο στο ego, μέσω του απαρεμφάτου esse
illi : έμμεσο αντικείμενο του ρήματος obiecit
te : αντικείμενο ρήματος στο faciant

Γ1β. nolite cavere / ne caveritis

Γ2α. Δευτερεύουσα ουσιαστική πρόταση του *quīn*, ως αντικείμενο στο ρήμα *non dubito*. Εισάγεται με τον σύνδεσμο *quīn*, επειδή προηγείται αρνητικό ρήμα (*non dubito*). Εκφέρεται με υποτακτική επειδή το περιεχόμενό της εκφράζει την πρόθεση του υποκειμένου του ρήματος της κύριας πρότασης· συγκεκριμένα, με υποτακτική ενεστώτα (*nolis*), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (*non dubito*) και αναφέρεται στο παρόν-μέλλον. Υπάρχει ιδιομορφία ως προς την ακολουθία των χρόνων: η πρόθεση, δηλαδή, είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση), και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της.

Γ2β. • Qui natus erat
• Is aliquando castris abiens

Γ2γ. **utrum** post aliquot annos cana esse mavis **an** calva?
post aliquot annos cana esse mavis**ne** **an** calva?
post aliquot annos cana esse mavis **an** calva?

Επιμέλεια:

Ζερβουδάκης Νίκος • Μαυρακάκης Μανώλης • Ξημεράκη Κατερίνα • Ψαράκη Μάρω • Ψαρουδάκη Χριστιάνα

εκπαιδευτικός οργανισμός

ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ